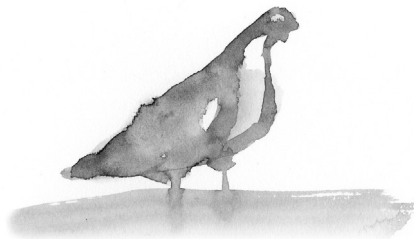

peter marolt
kakor ptica v nebo

haiku

Peter Marolt
Kakor ptica v nebo
haiku

izdavač: Omnibus Sarajevo
slike i grafike: Peter Marolt
oblikovanje: Asim Đelilović, Peter Marolt
grafička priprema: Asim Đelilović
tisak: Bemust Sarajevo
tiraž: 150 primjeraka
Sarajevo, 2009.

© 2009 Peter Marolt
Vse pravice pridržane.

Brez pisnega dovoljenja avtorja (založbe) je prepovedano reproduciranje, distribuiranje, javna priobčitev, predelava ali vsaka druga uporaba tega avtorskega dela ali njegovih delov v kakršnemkoli obsegu, vključno s fotokopiranjem, tiskanjem ali shranitvijo v elektronski obliki.

peter marolt
kakor ptica v nebo

Sarajevo, 2009.

zato pazite:
priložnost dela *tattoo*;
ta ne gre več stran!

(avtor)

zapisano

beseda avtorja

Nastanku pesniške zbirke botruje zanimanje za tradicijo Daljnega vzhoda in njegovo nekajletno preučevanje, ki presega raziskovanje na nivoju arhitekturnega prostora. Resnici na ljubo, je arhitektura sama po sebi hkrati znanost, umetnost in filozofija, poleg materialnega, v sebi, že v svojih zametkih, vsebuje prvemu nasproten, a soodvisen pol – idejo (o svetu, ki nas obdaja). Zbirka haiku poezije je tako le logična posledica želje po izražanju z drugim, za arhitekta običajno drugotnim sredstvom – z besedo. Izhodišče takšnega, manj običajnega delovanja je védenje, da stvarnost sestavljajo sicer (na videz) različne, vendar med seboj enakovredne in soodvisne entitete, zaradi česar posameznosti ni potrebno posebej in po nepotrebnem izdvajati.

Haiku poezija naj bi bila danes najbolj razširjena oblika poezije. Morda zato, ker se po nepotrebnem smatra, da je z njo najlažje "rokovati". V kataložnem zapisu, haiku poezijo običajno najdemo med aforizmi. Verjetno pa tega ni mogoče trditi za vsak haiku. Vsi pač nimajo enakega značaja, niti želje po izpostavitvi. Drži pa, da naj bi haiku, (beseda naj bi bila nesklonljiva) vsaj v klasični obliki, vsebovali paradoks, kar jim daje težo, globino in sočnost.

Za pričujoč nabor naj bi veljalo, da so haiku bodisi nagajivi, zbadljivi, hudomušni, žgečkljivi, meditativne ali romantične narave, da s prstom kažejo na prikrito resnico, minljivost, radost,... . Ponekod so v ospredju večpomenskost, asociativnost, metaforičnost, simbolika.

Večina haiku izhaja iz izkustva in opazovanja okolice. Težko bi bilo kaj drugače. V svojem sporočilu in tematiki se gibljejo od preprostosti do večjih globin, od običajnega, posvetnega, k ponotranjenemu in nazaj. Gre za izhodišče, kjer ni ločevanja na bolj ali manj pomembno tematiko, saj se smatra, da je prav vsaka stvar neločljivi del obstoja. Razen redkih primerov, kjer so besede v takšni obliki zadovoljile, gre za odločitev za klasično obliko in število zlogov v vrstici haiku (5,7,5 zlogov), ne glede na to, da to danes ni več običajno in da sta oblika in izbor števila zlogov prepuščena posamezniku. Vsak haiku naj bi predstavljal zaključeno celoto, v določenih primerih – v ciklih, je več haiku, ki so kljub spremembi izraza obdržali prvotno formo, nanizanih skupaj, da bi osvetlili isto entiteto, občutje, trenutek. Tu gre lahko za preigravanje iste teme, za premetanke be-

sed, katerih sestav pa je vse prej kot konvencionalen. Zgodi se tudi, da prejšnji haiku pojasnjuje slednjega, ali pa zbir haiku dobi dodaten pomen, osvetli celoten prizor.

Haiku običajno osvetljuje trenutek, trenutno stanje,..., zaradi česar je zožen na najmanjšo možno mero. Tudi glede na naravo haiku, ki dostikrat ne podlega običajnim zakonitostim pisanja, celo zanika uveljavljena slovnična pravila, je večina ločil namerno izpuščena. Dodana so le tam, kjer avtor smatra, da doprinesejo k sporočilnosti, metriki, izrazu, ali pa preprosto poudarjajo premor. (Navidezna) nelogičnost je namreč sestavni del klasičnega haiku. (Nekdanji mojstri so razum pustili ob strani.) To je tudi eden od razlogov, zakaj je ponekod ohranjena nenavadna besedna zveza, pa čeprav je njena

raba, na prvi pogled, videti povsem nesmiselna. Zunanja podoba pa je lahko vedno varljiva.

Haiku so zloženi glede na določeno sorodnost. V splošnem gre v večini primerov za zavestno izogibanje običajnim rimam, drugod so, nasprotno, kot na primer v nekaterih šaljivih haiku, te ohranjene. V avtorjevih očeh pa je, tudi v večini drugih primerov, ohranjena specifična metrika.

Grafike služijo predvsem kot ločevalni elementi med cikli in sklopi posameznih haiku, pa tudi med posameznimi sklopi. Smatra se, da ponavljanje v različnih umetniških zvrsteh ne bi bilo smiselno, zato grafike živijo svoje lastno, neodvisno življenje, po drugi strani pa se vsaj posredno dotikajo besed.

Za določen del besednih zvez bi lahko rekli, da izhajajo iz izkustva, ki se tiče dojemanja sodobne likovne ali arhitekturne kompozicije (produkcije). Ti že lep čas raziskujeta v smeri asimetričnega ravno-vesja, ponekod celo zavestno zanikata razumsko, tektonsko načelo, pri čemer izrazna moč izhaja prav iz namerno vzpostavljenega (likovnega ali kompozicijskega) neskladja. Podobno je z ritmom v pričujočih haiku, ki v takšni pojavnosti obliki, povečini ne predstavlja zunanje manifestacije, prej notranji tok, ki mu je prepuščeno, da se spreminja in tudi povsem izgine.

delovanje vode

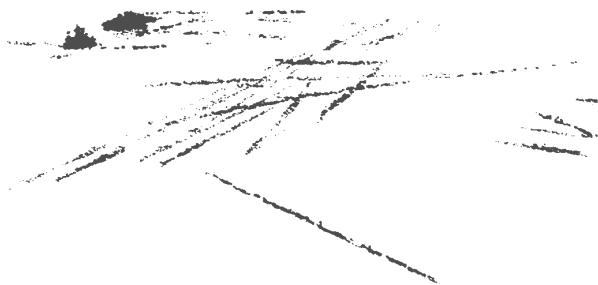
zapis

malo je zdravo
s teboj klepetati -
brezbrižna večnost

vsrkavam napoj
iz ponujene čaše -
če ne, bi bil greh

ko bi le bil tam
ko oči zažarijo
kakor zvezdna noč

v daljavi

z razlogom cvet
domuje sredi polja -
čeprav neviden

nehote žari
na videz nepotreben
mak sredi polja

zaradi sebe
makov cvet sredi polja
rdeče cveti

moder se skriva
droben cvet med oblaki;
mrak ga ne moti

visoko gori
v strmino posejan
čaka na košnjo

navaden cepec
s katerim omlatiš
nezrelo žito

bodriło

skozi jutro zvok
švisne, ki para uho -
moped pred vrati

škripanje zavor
pod težo raznašalca
mi ne da spati

sveže novice -
moped ječi pod težo
postanih misli

masa podatkov
obešena na moped -
mož je pretežak

obilno telo
skozi jutranjo meglo -
spet raznašalec

ziblje med hojo
se žensko jagodičje;
možak se smehlja

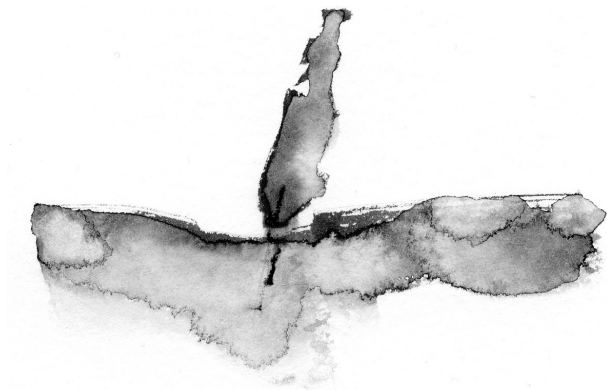

prelestno diše
v poletnem večeru
mestne device

v sporočilu
spet nekaj golote -
nič otipljivega

*vme*s

poletna slika:
bohoti se v soncu
žensko imetje

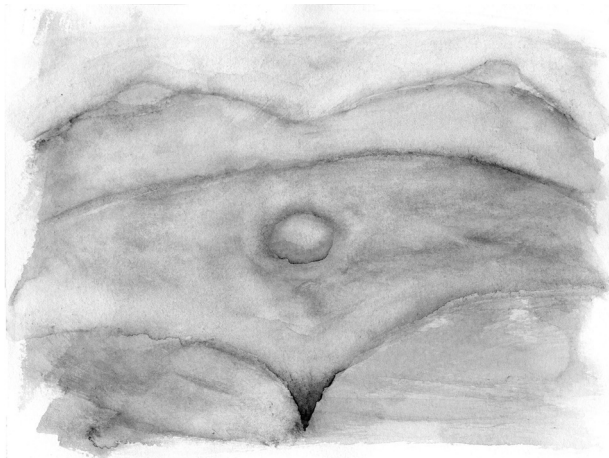
“Mater ma joške!”
že uide možaku;
ves poln je sline

paša za oči;
res, komaj sopihajo
možje resnico

joj, to pa res ni -
le stežka prebavljajo
stare device

tečni insekti
le dva maha na muho;
žena se kuja

griči 1

naivne vabi
sladkoba medicīne
o sladka norost!

s polnimi usti
se širokousti
medeni mesec

rdeča soba na
drugem bregu ulice -
nič se ne zgodi

sladke sanje

črni gozdiček
me gleda iz izložbe -
kar padem po njem

črni gozdiček;
o sladka medicina
kako se topi !

nebeška mana;
v praznino prodira
najin trenutek

gneздо

kako čarobno
pulzira tvoje telo
ko se približam

kako pomirja
ko pod kamne pojema
moč plimovanja

popoln trenutek
ponika v tišino
tako kot midva

družno sva pila
opojno medicino
tega trenutka

tisti trenutek
je vsa soba dehtela
po prisotnosti

pojemanje

po dokončanju
njeni griči žarijo
od zadovoljstva

prav zadovoljni
se zdijo njeni griči
ko je vse mimo

je zadovoljno
prav vse njeno sočivje
ko se zdi fino?

srkam tišino
sedanjega trenutka;
vem, da vse mine

točke

po aktivnosti
na venerinem griču
ždi izčrpanost

prav na vrh grička
se je težka priplazil
žarek svetlobe

ko tako leži
le izčrpana se zdi
vsa njena ženskost

naproti

vztrajni ljubimec
svojo družico čaka -
psica se goni

psa narisati
kadar maha z repom -
kaj šele dušo!

ob svojem času

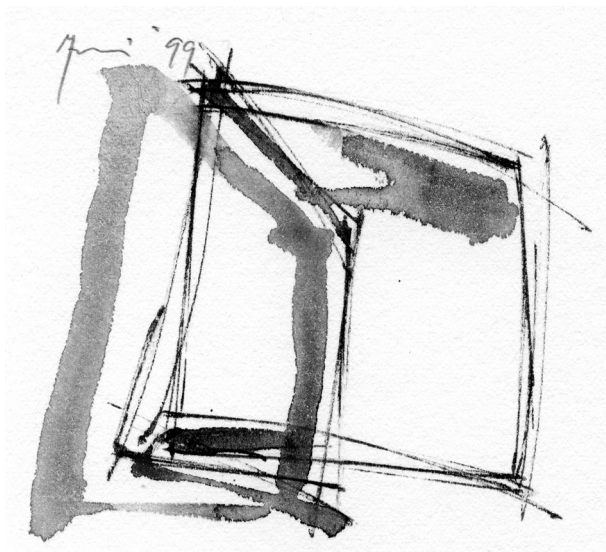
počiva testo
želi si narasti -
še ni pravi čas

narasti želi
si uležano testo -
nadeva še ni

spočito testo
se krepko vzdiguje -
kuhar vzdihuje

naraslo testo
je na dvojno višino -
testo kot se šika

okno

prigovarjanje
gospodinje odtaja
celo hladilnik

lice na oknu
topi ledene rože
kako ji uspe?

novoletni sneg
je presenetil ptice
in komunalce

koliko pošte!
ko odprem nabiralnik
spet same smeti

nabirat hite
novoletni prigrizek
prezeble ptice

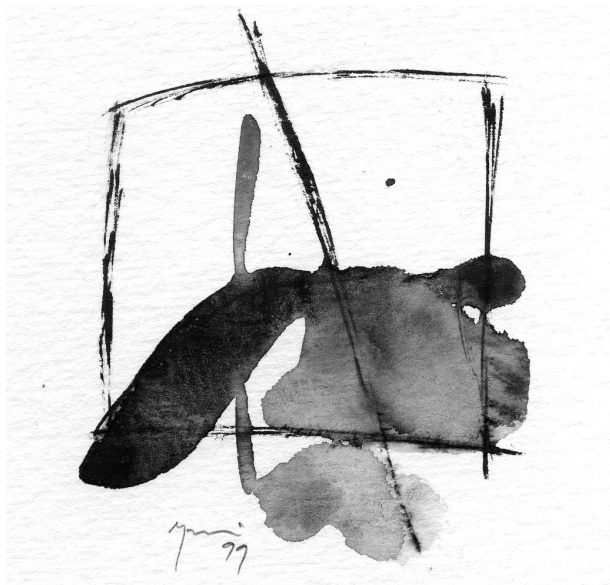
za utrujene
na Novega leta dan
mirna zvezdna noč

polna tišina
ko zvok premrlih grl ptic
predre praznino

kakšna globina
ko še klic prezebljih ptic
zre v tišino

okvir

v depresiji
še naš sesalec za prah
komajda vleče

kakšna sitnoba;
celo pasje dopoldne
renči sesalec

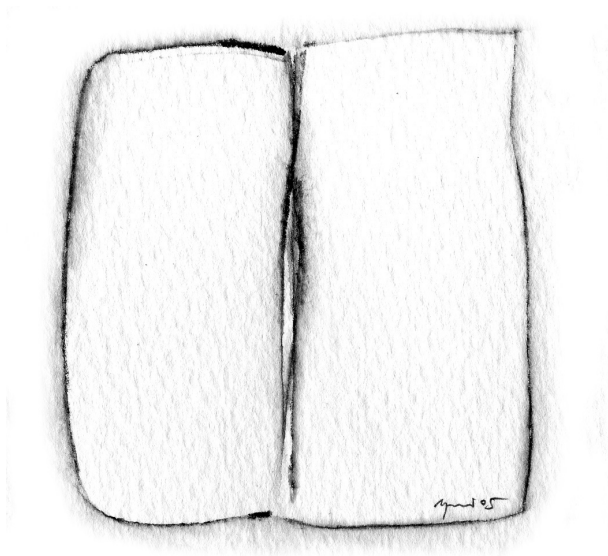
stroj je upehan
od dnevne rutine, ja
pa še kar rine

ob tem vremenu
je računalnik zaspan;
kaj šele midva

nič ga ne gane;
ko pogledam v ekran
računalnik spi

sredina

lepa točajka
vlije nekaj resnice
v žejna srca

v senci dreves
se v družbi kalijo
največji pivci

polž se pretvarja
da mora nekam iti;
slina se mudi

glej ga bedaka,
lepo govoriči, pa
pravzaprav kvaka!

mesec na nebu
smeje se mežika;
pijanec – ga tika

večerno nebo;
bog ima bliskavico
nasmehnite se!

izpolni listek
službene prisotnosti!
samo-prevara

v hladnem jutru
v trenutku zaživi -
bistrina misli

nedosegljivo
odzvanjajo borovci
tihe doline

v notranjosti
odmeva tisoč želja;
ni blagoglasja

polna spominov
vzpodbudno mežikajoč
zre stara luna

nemir se vrne
ko uzrem mesečino
polno spominov

iz nemirnih src
same privrejo na dan
vražje besede

zavest zahteva
visoko preživnino
ni na obroke

zavest zahteva
visoko preživnino
ni za otroke

vsake toliko
slutim vonj poletnih trav;
sem alergičen

s cveta na cvet
metulj ne išče svoje
prave narave

kakor stekla zver
se skriva za rutino
nezaveden mož

prežeči tiger;
neslišno se priplazi
glasnik tišine

nenadna slutnja
izbriše stare – sledi
polnost tišine

blisk je zarezal
v polnočno tišino
kaj vzdrami duha?

zmedene misli;
v trenutku useka
razelektritev

padajoči sneg
le pogloblja tišino
čemu bi se bal?

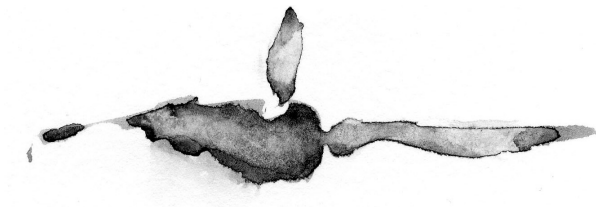

preprosto zveni
v prsih nesmrtnika
pesem resnice

kraška vrtača;
vse kotanje zapolni
tišina srca

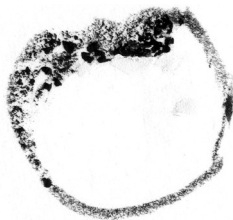
izbruh

mestni(k)

nič ne prekaša
globine v tišini
ko mesto zaspi

ni je deklina
ki kos je lepoti
ko ta se budi

medeni mesec

biserna rosa;
vztrajno čaka pajkovka
da se posuši

v senci dreves
počasi, z občutkom
srebam tišino

ko v meni tli
bi luč samo zmotila
pretočnost misli

zgoraj

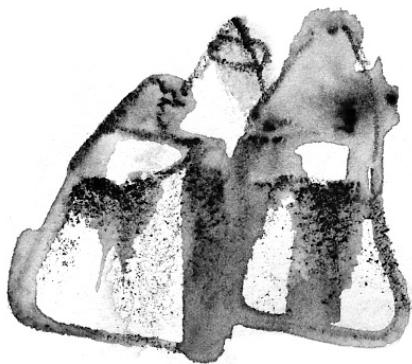

nežno klokoče
večerni dež, ko polzi
znotraj po žlebu

ko odprem okno
vešča odleti v noč
prepolno dežja

gruča

kako dehteča
in sveža je misel
ko dež ponočuje

ko dež žubori
vse bolj se dozdeva
da le modruje

dež kar ne neha
kot v ritmu dežuje;
duh, ne miruje

figure

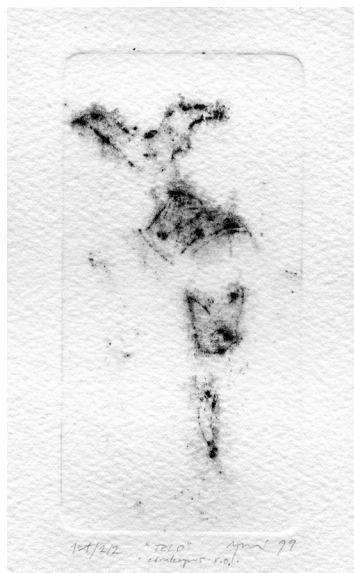
zvestoba na kubik

ostareli cvet
nesebično predaja
poslednji pelod

ko vse bolj veni
več peloda podari
zvesta sončnica

soncu najbolj zvest
cvet preda zadnji pelod
preden odide

telo

jesenski veter
prinaša tiho misel
na dan Vseh svetih

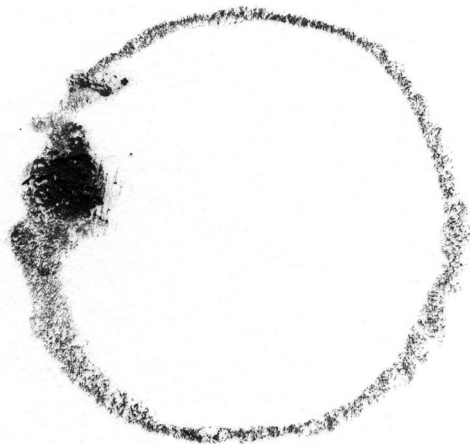

bele meglice;
krizantema na vrtu
nevidno drhti

svečo držali
smo ob grobišču -
je cvetja preveč

izvor

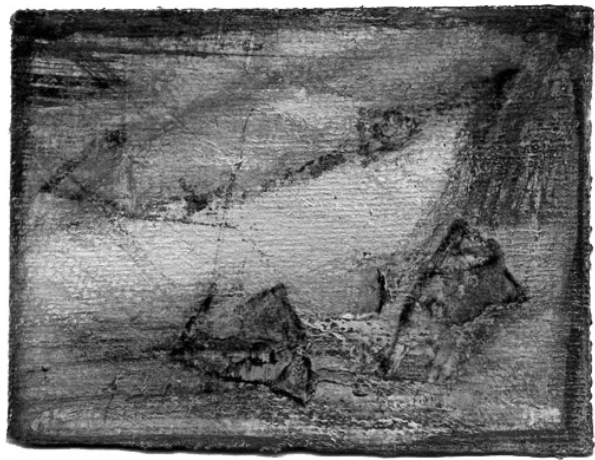
pa se žali

na dan Vseh svetih
bo spet treba na Žale;
grob vztrajno čaka

obiščemo grob -
mož hoče parkirnino:
plačaj, ko prideš!

Žalski kostanjar
ima precej profita -
še več grobarji

onstran

ne ustavi se
dokler vsega ne zmelje
šolsko kolesje

v odročenju
nemočen stoji hidrant -
ni sveže vode

krajina

prav nagajivo
se je usedla na nos
bela snežinka

od poti zbita
se je sesedla na Stol
snežna odeja

z novim snegom
na polico je sedla
tudi sinica

groba tišina
ko izzvenijo klici
premraženih ptic

prebit zvočni zid;
v tišino se zažre
skovik ujede

golo strnišče
prežene zadnje dvome
o minljivosti

begava misel
v izvor se izliva
nepotešena

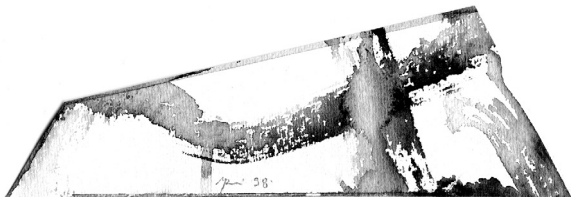

prazne besede;
v praznino se vrača
neizrečeno

skope besede;
bleda informacija
na grobem kamnu

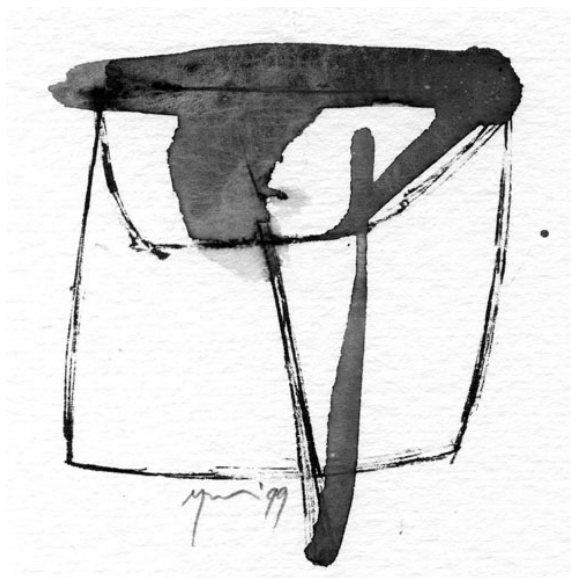
tokovi

vaje v slogu

v začasnosti
bela lisa na nebu
skoraj že blede

komaj zaznana
sredi širnega neba
sled že izginja

črta

vztrajno tečejo
čez ovire življenja
dolgoprogaši

pred ciljno črto
še znamenje ob poti
vzpodbuja duha

v težkih časih
žarek zariše nasmeh
na solzno lice

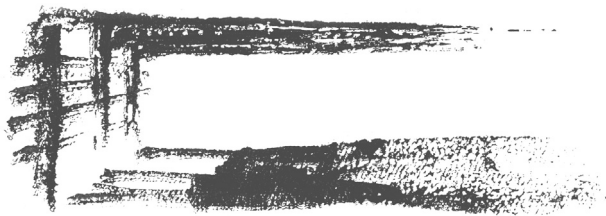

v žaru sonca
odhaja v pozabo
odpadlo listje

kako se zvija
deževnik v ekstazi
preden premine

med nebom in zemljo

ob rani uri
gledam skozi okno -
sonce zamuja

v mračni sobi
svoje zaslepljenosti
ne najdem duha

vse dolge ure
poslušam, kako srce
nemirno bije

v stanovanju
prahu kolikor hočeš -
pa čisti vsak dan

prašno podstrešje;
s spomini se hrani
naše življenje

prav bedno živi
v temini omare
likovno delo

znotraj kupa knjig
med besedami zgubljen
iščem svoj smisel

špranja pri vratih
v polnočni tišini
prav čudno reži

trta

ko mimo polzim
se nežno razblinjajo
bele meglice

res se sprašujem:
"Se seli tudi srce,
kadar potujem?"

nežno odstira
svojo svežo podobo
oprano nebo

ne gre hitreje;
le redko se razkrije
modrina Neba

ko se odpravljam
v jutro, me spremlja vonj
svežih rogljičev

horda tekačev;
ven, na plan, jih privleče
sončna nedelja

na lep sončen dan
podobe v zavesti
spet zažarijo

vsem, kar po vrsti
krila dviga porednež -
drevje se brani

pod plašče dreves
brez sramu kuka veter
pa ga ustavi!

ti nagajivec,
kar brez takta se smukaš
okoli dreves!

v dalj

poslednji odhod;
kup listja na peronu -
veter zamuja

na svoj zadnji ples
v škrlatni opravi
prihaja jesen

veter izbira
plesalko za ples -
smreka se brani

list si izvoli
poslednji ples z vetrom;
muha v juhi

poslednji valček
v (v)etru preplesava
odpadlo listje

trdno objeta
poslednjič zaplešeta;
listje v vetru

na delo hiti
navsezgodaj vstala noč
dehteče prana

ni je svežine
ki prekaša silno moč
ko gre zarana

ni ga čistila
ki bi opralo nebo
kakor zvezdna noč

ko nebo sanja
svoje najlepše sanje
se mu pridružim

skoraj še zelen
podarja medicino
sočutni cvet

svoj nočni davek
si želi vzeti nemir
po koitusu

vlakovna kompozicija

kako pomirja
zvok vlaka v daljavi
ko mi ni spati

še dolgo boli
ko v noč se izgublja
odhajajoči

v noč odzveni
železni repertoar
hrastovih pragov

nočni skok vlaka
ki drvi v temino -
vreme se menja

ko steče mimo
praznina zaduši zvok
železne ceste

suhi, debeli
vsi lepo zagoreli;
komarju ni mar

stoje na glavi
okolica deluje
neprepoznavno

ko ptič dviga glas
ki ne gre v višave
stoji na mestu

cepljeno drevo;
pravi rez omogoča
nebrzdano rast

žejne vrhove
z vodó potešiti
zna širno nebo

na potovanju
pravega popotnika
vreme ne moti

po tirihi drsi
povsem neovirano
večni popotnik

cel krog pomeni
ponovno vrnitev na
začetek poti

toga opora
zavira svobodno rast
mladega cvetja

sredi krožnika
okrasni paradižnik;
obrobne stvari

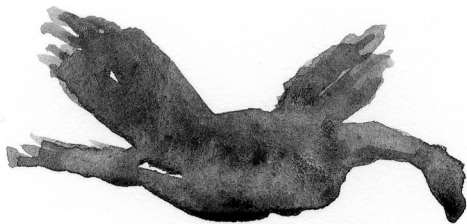

čeprav raste sam
vedno s soncem obdan
stoji na polju

kako čarobno!
sneg prekrije razlike -
vran zdrsne na plan

prelet

dvojna podoba
kaže oba obraza
iste stvarnosti

lušči temino
da bi našel svetlobo;
korak v večnost

pred tvojim nosom;
kadar stojiš preblizu
le zgrešiš bistvo

vse

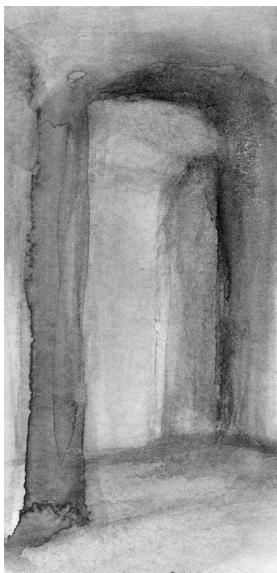

le z občutkom
dotakniti se platna -
to je umetnost

kot počesana
je površina platna
ko slika Monet

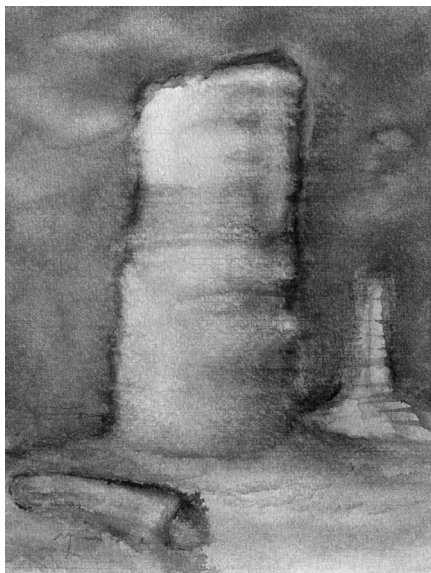
praznina

veliko hrupa
ko je zapustil ta svet
znani mogotec

umrl je velik mož;
pri vseh teh osmrtnicah
še eden je preč (še ena odveč)

pomemben možak;
v lokalnem dnevniku
spet en parte več

pylon

neslišno tone
drobna snežinka v noč;
kar dih ti vzame

v spokojnosti
družno izginevajo
(s)nežni kristali

komaj opazno
se bližajo premeni
v snežno gmoto

eden

pada

snežinka vneta
vsa od vetra prevzeta
tone v temo

kraljica plesa
se v temi izgublja
ko pada na tlò

tiha se bliža
zlitju s sestrami;
sneg, še kar pada

brez naslova

zagledan

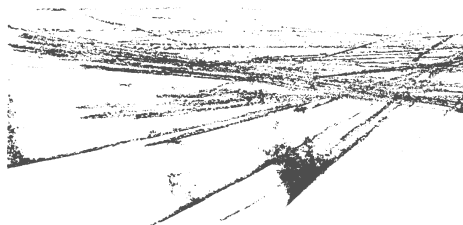
kako svetla noč
ko snežinke blestijo
v svojem plesu

tako koketne
še mene pridobijo
da strmim vanje

tako igrive
še mene zvačijo, da -
vstopim v sanje

te spogledljivke!
prav muzajo se, ko se
zagledam vanje

pet centimetrov

miklavž prinese
standardni repertoar;
meni pa figo

zimsko popoldne;
prve žarke lovijo
muhe na steni

do srca sega
ko tako nežno pada
sneg v dolini

ko kar padajo
v nebo me dvigajo
snežni kristali

sesedajo se
v dolino pozabe
bežni trenutki

pogled

sklep

sokolje oko;
kakor ptica z neba
prileti misel

mala verjetnost
da namen ne zadene
pa vendar (z)greši

beseda je tu;
kakor para, v Nebo
se vrača pesem

korak

metulj pozira
brez vsakršne bojazni
sam ga ne zmotim

brez večjih želja
opravlja svoje delo
starka na trgu

čaroben večer
ko se prižgejo luči
v naših srcih

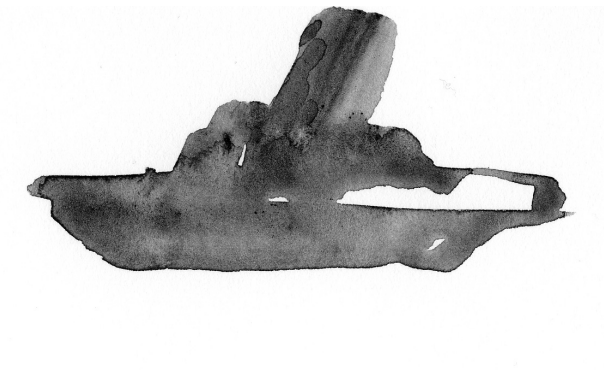

odžejan grem stran
od ustnic svoje drage
tako spokojne

zven v ušesih;
obkrožen s tišino
gre čas svojo pot

potovanje 1

o avtorju

Peter Marolt, ki se tokrat predstavlja kot haidžin, je doktor arhitekturnih znanosti, docent na Fakulteti za arhitekturo v Ljubljani, se je rodil v Ljubljani leta 1965. Dodiplomski študij je zaključil na tedanji Šoli za arhitekturo v Ljubljani leta 1993. Leta 2001 je magistriral s temo Arhitektura sakralnega prostora tu in danes v Sloveniji (Sveto v sakralnem in profanem). Leta 2003 je bil sprejet v Zvezo društev slovenskih likovnih umetnikov. Naslednje leto je doktoriral s temo Pomen likovnosti za arhitekturni prostor. Leta 2005 mu je Univerza v Ljubljani podelila Priznanje za pomembna umetniška dela na področju arhitekture.

Deluje kot raziskovalec na področju arhitekture in kot pedagoški delavec. Na področju slikarstva je samostojno razstavljal na Madžarskem in v Federaciji BiH, predvsem pa v Sloveniji, v skupini pa tudi na Hrvaškem, v ZRJ, Franciji, Španiji in Angliji. Pripravil je triindvajset samostojnih likovnih razstav.

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

821.163.6-1

MAROLT, Peter

Kakor ptica v nebo / Peter Marolt. - Sarajevo :
Omnibus, 2009. - 127 str. : ilustr. ; 14 X 14 cm.

O avtorju: str. 126-127

ISBN 978-9958-777-31-8

COBISS.BH-ID 17283846

